

**Městská část Praha 2
Úřad městské části Praha 2
Oddělení krizového řízení a bezpečnosti**

**Koncepce protidrogové politiky a prevence
kriminality
městské části Praha 2
na období 2019 až 2022**

Zpracovala:

Mgr. Terezie Paterová

Koordinátorka protidrogové prevence a prevence kriminality

ÚMČ Praha 2

OBSAH

Úvodní část	3
Obecná charakteristika MČ Praha 2	4
I. Koncepte protidrogové politiky	5
1. Úvod.....	5
2. Základní východiska strategie.....	6
3. Situace v oblasti drog v ČR.....	6
3.1 Trendy drogové situace	6
3.2. Problémoví uživatelé drog na otevřené drogové scéně v Praze.....	7
3.3 Trendy v užívání drog na území MČ Praha 2.....	8
3.3.1 Trendy v užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží.....	8
3.3.2 Specifika drogové scény	9
4. Popis aktivit na úseku protidrogové prevence.....	11
4.1 Grantové řízení.....	11
4.2 Oblast primární prevence	11
4.2.1 Preventivní programy pro ZŠ a SŠ	12
4.3 Oblast snižování rizik	12
4.3.1 Monitoring užívání legálních a nelegálních návykových látek na území MČ Praha 2, terénní práce	12
4.3.2 Městská policie hl. m. Prahy, Obvodní ředitelství Praha 2	132
4.4 Oblast snižování dostupnosti	13
5. Cíle koncepte	13
5.1 Hlavní cíle	13
5.2 Specifické cíle	13
5.2.1 Oblast primární prevence (specifická i nespecifická)	13
5.2.2 Oblast snižování rizik	14
5.2.3 Oblast léčby a resocializace.....	14
5.2.4 Snižování dostupnosti.....	14
II. Koncepte prevence kriminality	15
1. Úvod.....	15
2. Základní východiska strategie	15
3. Situace v oblasti kriminality.....	17
3.1 Situace v oblasti kriminality v ČR.....	17
3.2 Situace v oblasti kriminality v hl. m. Praze	17
3.3 Situace v oblasti kriminality na území MČ Praha 2	18
4. Systém prevence kriminality na území městské části Praha 2	20
4.1 Policie ČR – Obvodní ředitelství Praha II, Sokolská 36–38.....	20
4.2 Městská policie hl. m. Prahy – Obvodní ředitelství Praha 2, Korunní 15	20
4.3 Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy - Hasičská stanice č. 1 Sokolská 62 (centrála).....	21
4.4 Oddělení krizového řízení a bezpečnosti, koordinátor prevence kriminality ÚMČ Praha 2	21
4.5 Bezpečnostní komise Rady městské části Praha 2	21
4.6 Grantové řízení.....	22
4.7 Systém včasné intervence (SVI).....	23
4.8 Pracovní skupina starostky městské části Praha 2 a ad hoc skupiny	23
5. Popis aktivit na úseku prevence kriminality.....	24
5.1. Primární prevence	24
5.1.1 Program primární prevence sociálně patologických jevů na základních školách	24
5.1.2 Práce s mládeží	24
5.1.3 Služby pro občany Prahy 2	25
5.2 Sociální prevence	26
5.3 Situační prevence	27
6. Cíle koncepte	28
6.1 Hlavní cíle	28
6.2 Specifické cíle	29
6.2.1 Oblast primární prevence.....	29
6.2.2 Oblast sociální prevence	29
6.2.3 Situační prevence.....	30

Úvodní část

Základním cílem tohoto dokumentu je stanovení priorit a hlavních směrů rozvoje v oblastech protidrogové politiky a prevence kriminality. Důvodem tohoto širšího pojetí je snaha o nastavení meziresortního přístupu k dané problematice, který je nezbytným předpokladem úspěchu při tvorbě preventivní politiky. Je známo, že opatření a navrhovaná koncepční řešení v oblasti prevence nežádoucích jevů se dotýkají meziresortních problémů, a vyžadují tedy vzájemnou provázanost a koordinaci.

Koncepce městské části Praha 2 staví na koordinované systémové spolupráci, a jak už bylo zmíněno, ve svém obsahu zahrnuje dvě oblasti prevence. První část předkládaného materiálu navrhuje směry rozvoje protidrogové politiky na místní úrovni. Popisuje situaci v oblasti drog, trendy užívání návykových látek v hl. m. Praze i na území MČ Praha 2. Součástí tohoto oddílu je také popis aktivit na úseku protidrogové prevence a navrhované směry řešení problému užívání drog včetně základního rámce doporučených opatření. Druhá část zahrnuje oblast prevence kriminality. Vymezuje strukturu prevence kriminality, úroveň preventivních aktivit a systém prevence kriminality na území městské části. Popisuje situaci v oblasti prevence kriminality a základní rámec preventivních opatření.

Zdrojem pro sestavení materiálu byly strategické dokumenty na úrovni státu a hl. m. Prahy, které jsou uvedeny v každém oddílu samostatně.

Koncepce protidrogové politiky a prevence kriminality byla zpracována na období let 2019 – 2022 a byla sestavena v souladu s programovým prohlášením Rady městské části Praha 2 na období let 2018 – 2022.

Materiál byl projednán s vedoucím oddělení krizového řízení a bezpečnosti Bc. Ladislavem Veselákem a s vedoucí odboru kancelář starostky a vnějších vztahů Mgr. Ilonou Chalupskou. Posléze byl ke schválení předložen bezpečnostní komisi jako poradnímu orgánu Rady městské části Praha 2 a následně Radě městské části Praha 2.

Poděkování za pomoc a spolupráci při sestavování koncepce patří všem spolupracovníkům, odborným konzultantům, organizacím, institucím a orgánům, kteří poskytli potřebná data a přispěli k jejich interpretaci.

Obecná charakteristika MČ Praha 2

Městská část Praha 2 patří k centrálním částem hlavního města a její zastavěné území je urbanisticky téměř stabilizované. Jde o rezidenční území bez průmyslových ploch, kde je velkou měrou zastoupena oblast obchodu a služeb. Kvalita obytné zástavby je povýšena velkým zastoupením zeleně parků, které zajišťuje lokální zlepšení kvality ovzduší i možnost relaxace pro všechny věkové kategorie zde žijících obyvatel. Významnou součástí území je také univerzitní areál Univerzity Karlovy a areál Všeobecné fakultní nemocnice. Území městské části Praha 2 v současné podobě zahrnuje ve svých hranicích katastrální území Vyšehrad a části katastrálních území Nové Město, Vinohrady a Nusle, a to na základě umělého spojení několika čtvrtí, resp. jejich částí, legislativním zásahem v roce 1960. Přestože rozlohou Praha 2 patří k malým městským částem, drží pražské prvenství v nejvyšší hustotě obyvatel.¹

Lokalita MČ Praha 2 je oblastí, která je zatížena kriminalitou. Vzhledem k umístění historických a kulturních center se na území městské části, mimo rezidentů a zaměstnanců zde sídlících firem, pohybuje také velké množství turistů. Nejvyšší podíl nápadu trestné činnosti na území MČ Praha 2 zaujímá v souvislosti s tímto majetková trestná činnost, dále kapesní krádeže, odcizení motorových vozidel, krádeže věcí z motorových vozidel a také mravnostní a drogová kriminalita. I přes to, že počty trestných činů v uplynulých letech klesaly, jsou stále závažným problémem městské části. Dalším z problémových faktorů je dopravní situace. Na území městské části je hned několik dopravních uzlů MHD (Karlovo náměstí, nám. I. P. Pavlova / Tylovo náměstí, nám. Míru), přes území městské části vedou vytižené dopravní komunikace. Policisté denně řeší několik desítek přestupků v oblasti dopravy a nedovoleného parkování motorových vozidel.

Na nárůst rizikového chování může mít vliv i např. sociální nesnášenlivost způsobená sociální deprivací nižších sociálněekonomických vrstev. Sociálně slabší občané mohou být konfrontováni se současným konzumním způsobem života, se spotřebou lépe situovaných spoluobčanů a množstvím nabízených výrobků a služeb, tedy s životním stylem, který si tyto občané nemohou běžně dovolit. Tato konfrontace stylů života může vést sociálně slabší občany k nápodobě, pro ně neefektivních, přímo škodlivých způsobů jednání. Sociální (spotřební) deprivace může mít za následek drobnou majetkovou kriminalitu a řešení této životní situace únikem k různým návykovým látkám.

Podrobnější popis situace v oblasti drog, kriminality a rizikového chování je součástí jednotlivých oddílů.

¹ Aktualizace programu regenerace MPR a MPZ městské části Praha 2 (2013)

I. Koncepce protidrogové politiky

O protidrogové politice se sice diskutuje neustále, avšak často se stává, že problém zneužívání návykových látek nevidíme a nevnímáme jako problém společnosti, ale jako chybu a problém jednotlivce. Systémy pomoci sociálně slabším občanům jsou pro mnohé z nás nepřijatelné. Vnímáme je jako zbytečně vyčleněné peníze ze státního rozpočtu. Uživatele drog vnímáme tak, že si za svůj stav mohou sami. Je třeba, aby drogová problematika nebyla ve společnosti jakýmsi tabu a je také třeba, aby její složky dokázala společnost přímo pojmenovat, protože užívání legálních i nelegálních drog se stalo nebezpečným celospolečenským jevem.

1. Úvod

Strategie protidrogové politiky městské části Praha 2 vychází z dokumentů „Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018“ a „Protidrogová politika hlavního města Prahy na období 2014 až 2020“.

V současné době je zpracováván nový materiál „Národní strategie protidrogové politiky na období 2019 až 2027“. Hlavním cílem vznikající Národní strategie je minimalizace negativních dopadů v oblasti veřejného zdraví, v oblasti sociální situace jednotlivců, rodin a místních komunit a také ochrana veřejného pořádku. Záměrem je také změnit přístup Čechů k alkoholu a tabáku a integrovat nové fenomény (problém zneužívání farmaceutik či návykové chování v prostředí nových technologií)².

Legislativa:

V souvislosti se systémovými změnami v přestupkové legislativě jsou s účinností od 1. července 2017 přestupky držení drogy v malém množství pro vlastní potřebu a pěstování psychoaktivních rostlin nebo hub v malém množství pro vlastní potřebu přesunuty do zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Na seznam návykových látek obsažených v nařízení vlády č. 463/2013 Sb. bylo s účinností od května 2017 nově zařazeno 62 látek, a s účinností od března 2018 dalších 74 látek.

Dne 31. května 2017 nabyl účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nahradil zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Zásadní legislativní změnou je zavedení plošného zákazu kouření ve vnitřních prostorách provozoven stravovacích služeb s výjimkou vodních dýmek a elektronických cigaret. Zákon i nadále upravuje prodej alkoholických nápojů, tabákových výrobků a elektronických cigaret³.

Dalšími zákony vztahujícími se k dané problematice jsou:

- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- a dále zejména zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích

Městská část Praha 2 dbá o potřeby svého regionu a přijímá proto opatření, která vycházejí z výše uvedených strategií a právních předpisů. K zabezpečení potřebných opatření spolupracuje MČ Praha 2 se všemi subjekty působícími v oblasti protidrogové politiky.

² Tisková zpráva Úřadu vlády České republiky k Národní strategii protidrogové politiky na období 2019 - 2027

³ Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v r. 2017, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Příprava a koordinace programů zaměřených na protidrogovou prevenci je řízena protidrogovou koordinátorkou, která organizačně přísluší odboru kancelář starostky a vnějších vztahů, oddělení krizového řízení a bezpečnosti Úřadu městské části Praha 2. Otázkami protidrogové politiky se zabývá i bezpečnostní komise jako poradní orgán Rady městské části Praha 2.

2. Základní východiska strategie

Problém užívání drog

Užívání drog představuje problém ohrožení veřejného zdraví. Jedná se zejména o nepříznivé sociální, zdravotní, trestněprávní, bezpečnostní a ekonomické dopady, které ovlivňují kvalitu života jedince i společnosti v širším společenském kontextu.

Protidrogová politika

Soubor preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních, kontrolních a dalších opatření na státní, krajské a místní úrovni.

Základní přístup řešení problému užívání drog

Za efektivní řešení problémů spojených s užíváním drog je považován komplexní, multidisciplinární a vyvážený přístup. Je postaven na komplexním, výzkumem podloženém a vyváženém uplatňování tří základních strategií / přístupů moderní protidrogové politiky, které jsou vzájemně nezastupitelné a doplňují se.

Těmito přístupy jsou:

- snižování nabídky drog (kontrola prodeje a distribuce legálních a potlačování nezákonné výroby a distribuce nelegálních drog),
- snižování poptávky po drogách (primární prevence, léčba a sociální začleňování uživatelů),
- snižování rizik spojených s jejich užíváním.

3. Situace v oblasti drog v ČR

3.1 Trendy drogové situace⁴

- V r. 2017 činily identifikované výdaje na integrovanou protidrogovou politiku z rozpočtů státní správy a samosprávy celkem 1755,6 mil. Kč. V roce 2017 došlo k nárůstu výdajů napříč všemi typy služeb, tj. výdajů na prevenci, harm reduction (mírnění škod), léčbu, následnou péči i prosazování práva.
- Národní monitorovací středisko provedlo od roku 2008 celkem 15 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti nelegálních drog v obecné populaci. Je patrná dlouhodobě stabilní míra prevalence užívání konopných látek v obecné populaci ve věku 15 – 64 let, mezi osobami ve věku 15 – 34 let (tzv. mladí dospělí) vykazuje trend mírně klesající. Míra užívání extáze, kokainu a halucinogenních je v posledním roce ve věkové skupině 15 – 34 let stabilní, mírně roste užívání pervitinu.
- Zkušenosti s užitím nelegální drogy někdy v životě uvádí 1/3 populace ve věku 15 – 64 let. Nejčastější užitou nelegální drogou byly konopné látky, následované extází,

⁴ Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v r. 2017, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

halucinogenními houbami, pervitinem, LSD a kokainem. Míra zkušeností s ostatními drogami, včetně nových psychoaktivních drog (rostlinných nebo syntetických), těkavých látek a anabolických steroidů, je na nízké úrovni (pod 2%). Ve větší míře jsou také užívány psychoaktivní léky (sedativa, hypnotika nebo opioidní analgetika) získané bez lékařského předpisu.

- Zkušenosti s užitím nelegálních drog uváděli častěji muži a nejčastěji respondenti ve věkové skupině 15 – 34 let. Některé populační skupiny užívají návykové látky ve vyšší míře než obecná populace. Několikanásobně vyšší míru užívání drog vykazují např. mladí dospělí v prostředí nočních klubů, vězni nebo obyvatelé sociálně vyloučených lokalit.
- Postoje obyvatel ČR k užívání návykových látek jsou dlouhodobě stabilní, aktuálně se však mírně snižuje přijatelnost kouření tabáku a konzumace alkoholu. Při přepočtu na celou populaci je v ČR více než 2 mil. denních kuřáků ve věku 15 a více let. Co se týká alkoholu, tak při přepočtu na dospělé populaci ČR se přibližně 1,6 mil. osob nachází v riziku vzniku problémů spojených s alkoholem, z toho 900 tis. ve vysokém riziku. Denních konzumentů alkoholu je přibližně 600 tis., z toho přibližně 100 tis. konzumuje nadměrné dávky alkoholu denně.
- Hlavní problémovou nelegální drogou v ČR je pervitin (metamfetamin), z opioidů jsou to buprenorfin a heroin. Od roku 2012 také došlo k nárůstu podílu uživatelů konopí v obecné populaci. Při přepočtu na dospělé populaci je možno odhadnout počet uživatelů konopí ve vysokém riziku problémů spojených s jejich užíváním na 125 tis. osob. Počet osob zneužívajících sedativa a hypnotika byl v roce 2017 odhadnut na 885 tisíc.
- V roce 2017 bylo nově diagnostikováno 5 případů HIV infekce, kdy došlo k přenosu při injekční aplikaci drogy. Podíl toho způsobu přenosu je v ČR dlouhodobě nízký. Počet nově hlášených případů hepatitidy typu B má díky zavedení očkování klesající tendenci, počet případů u injekčních uživatelů drog dosahuje aktuálně do 20 případů ročně. Počet nově hlášených případů hepatitidy typu C u injekčních uživatelů drog dosahuje aktuálně 500 – 650 případů ročně. V roce 2017 bylo ze soudnělékařských oddělení hlášeno 42 případů smrtelných předávkování nelegálními drogami a těkavými látkami. Ve speciálním registru soudních pitev bylo dále identifikováno 128 úmrtí pod vlivem nealkoholových drog, nejvíce v důsledku nehod a sebevražd. Pod vlivem alkoholu se v roce 2017 stalo 4251 nehod, při kterých bylo usmrceno 48 osob. Pod vlivem nealkoholových drog se stalo 231 nehod, při nichž byly usmrceny 4 osoby.
- Mezi sociální souvislosti užívání drog a alkoholu patří nízké vzdělání, nezaměstnanost, problémy ve vztazích a rodině, nekvalitní a nestálé bydlení až bezdomovectví, zadluženost, nižší věk začátku užívání, mezigenerační vzorec užívání, obtížnější kontakt s pomáhajícími službami a další. Tyto problémy se často vyskytují současně a mohou vést k sociálnímu vyloučení. Vztah mezi užíváním návykových látek a nepříznivou socioekonomickou situací je obousměrný. Pro uživatele návykových látek představuje sociální exkluze významnou bariéru návratu do společnosti.

3.2. Problémoví uživatelé drog na otevřené drogové scéně v Praze

Praha se, podobně jako jiné metropole, dlouhodobě potýká s existencí otevřených drogových scén. Současný problém se týká především centra Prahy, ale také jiných městských částí, především ovšem Prahy 1, 2 a 5, tedy oblastí v samotném centru Prahy. Ohnisky

otevřené drogové scény jsou Václavské a Karlovo náměstí, Vrchlického sady, okolí hlavního nádraží, ale také smíchovská křižovatka U Anděla a okolí autobusového nádraží Na Knížecí. V průběhu řešení problémů spojených s těmito otevřenými drogovými scénami se vyskytla řada konfliktních situací mezi pražskými městskými částmi navzájem, mezi městskými částmi a hl. m. Prahou, mezi terénními programy a státními i městskými policisty operujícími na drogové scéně. I přes vznik materiálu „Protidrogová politika hlavního města Prahy na období 2014 až 2020“ neexistuje ucelená a všemi zúčastněnými stranami akceptovaná shoda či konceptce řešení tohoto fenoménu v Praze. Problémoví uživatelé drog jsou přetlačováni a přemísťováni mezi jednotlivými pražskými částmi represivními přístupy bez koncepčního a efektivního řešení. Na otevřených drogových scénách se pohybují především problémoví (injekční) uživatelé drog. Problémy se týkají zejména rušení veřejného pořádku, jsou registrovány stížnosti rezidentů, obchodníků a majitelů provozoven na obtěžování ze strany uživatelů drog v turisticky exponovaných částech Prahy a na distribuci a aplikaci drog na veřejnosti.

3.3 Trendy v užívání drog na území MČ Praha 2

3.3.1 Trendy v užívání návykových látek mezi dětmi a mládeží

Pro popis situace v lokalitě MČ Praha 2 jsou použity výstupy z pravidelného setkávání Týmu pro mládež SVI, do kterého jsou zapojeni mimo jiné ředitelé základních škol zřizovaných městskou částí Praha 2.

Prevence závislostí zaměřená na děti a mládež je součástí širšího rámce prevence rizikového chování. Systém koordinuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, na místní úrovni působí krajsí koordinátoři prevence a metodici prevence pedagogicko-psychologických poraden. Na školách působí školní metodici prevence. Základním dokumentem je Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, na krajské úrovni jsou realizovány krajské plány primární prevence rizikového chování. Na školách jsou realizovány komplexní programy primární prevence, které poskytují převážně nestátní neziskové organizace a problematiku užívání návykových látek zahrnují. Koncem roku 2017 byla dokončena revize standardů odborné způsobilosti a celého procesu certifikace poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování.

Za problém městské části Praha 2 z pohledu užívání drog se považuje především zneužívání alkoholu a tabáku mezi mladistvými. Alarmující fakt představuje i posun jejich výskytu do stále mladších věkových skupin. Jako zdaleka nejrozšířenější se ukazuje být užívání alkoholu, stejně jako jinde je přitom nejoblíbenějším alkoholickým nápojem pivo. Za varovnou současně považujeme míru užívání destilátů, ať už čistých, či v podobě oblíbenějších míchaných nápojů. Na školách jsou realizovány komplexní programy primární prevence, které poskytují nestátní neziskové organizace a problematiku užívání návykových látek zahrnují.

Tabák je napříč věkovými skupinami druhou nejrozšířenější drogou, i zde jsou zřetelné časné zkušenosti s touto látkou, i když nejsou zdaleka tak četné, jako je tomu u alkoholu.

Také u zkušenosti s marihuanou se potvrzují nálezy výzkumů⁵, že je zdaleka nejrozšířenější a nejpoblíbenější ilegální drogou. Stále platí, že procento uživatelů ve všech

⁵ Školní studie, např. studie ESPAD a další.

ročníků je mírně pod průměrem pro odpovídající věkovou kategorii, tak jak se ukazuje z jiných studií. Ve zkušenosti s dalšími sledovanými návykovými látkami nejsou mezi populací dětí na území MČ Praha 2 a srovnatelnými populacemi významné rozdíly. Potvrzuje se dlouhodobý trend odklonu od experimentování s návykovými látkami s větším potenciálem poškození. Častěji než užívání návykových látek řeší školy jiné formy rizikového chování – trávení času na internetu a hraní her (problémy uvádí až 61% žáků), agresivní chování (slovní napadání od spolužáků zažilo 59% respondentů, samo se ho dopustilo 56%; fyzické napadení ze strany spolužáků uvedlo 19% žáků, naopak napadení spolužáka 16%), kyberšikanu a záškoláctví (13% žáků v 9. třídách ZŠ, 25% studentů 1. ročníků a 59% studentů 4. ročníků ZŠ)⁶.

Potřebu řešit problematiku užívání alkoholu dětmi a mladistvými na společných setkáváních Týmu pro mládež SVI zmiňovala také zástupkyně Probační a mediační služby. Ocenila práci škol a způsob, kterým k této problematice přistupují. Bylo by vhodné rozvíjet debatu na toto téma. Užívání alkoholu dětmi a mladistvými je předstupněm rozvoje trestné činnosti, užívání drog. V rodinách je velká tolerance k alkoholu.

Problematika užívání alkoholu, tabáku a nelegálních návykových látek je v rámci Úřadu městské části Praha 2 řešena kurátorem pro mládež, pracovníkem oddělení sociálně právní ochrany dětí. V první fázi je vždy nutné rozeznat, zda se jedná o ojedinělý exces nebo má nezletilý dlouhodobý problém.

Policie ČR i Obvodní ředitelství Městské policie Praha 2 v provozovnách na území městské části opakovaně provádějí bezpečnostní kontroly týkající se podávání alkoholu nezletilým. Policie nemá mnoho možností, jak tento problém řešit. Většinou se jedná o přestupek, který je předáván k řešení na úřad městské části příslušný dle místa provozovny, ve které k přestupku došlo. Také je nutné přistihnout toho, kdo mladistvému alkohol podá nebo prodá. Kromě restauračních zařízení a klubů jsou problematickými také obchody s nonstop otevírací pracovní dobou. Ze zkušenosti policistů, ředitelů škol i zaměstnanců úřadu lze potvrdit, že v nich jsou prodávány alkoholické a tabákové výrobky téměř každému bez ohledu na jeho věk.

3.3.2 Specifika drogové scény

Při popisu drogové scény vycházíme z průběžných zpráv terénních programů nestátních neziskových organizací o monitoringu drogové scény a z vlastního monitoringu.

Drogová scéna v Praze 2 se dá spíše charakterizovat jako otevřená drogová scéna,⁷ většina aktů spojených s drogami (prodej, užívání) se odehrává na veřejnosti přístupných i nepřístupných místech. Oblast Prahy 2 je z velké části pokryta bytovými i nebytovými prostory, které skýtají podmínky přesně pro tento typ scény. Kromě „drogových bytů“, kde se návykové látky prodávají, nebo dokonce vyrábí, narušuje občanské soužití především distribuce a aplikace drog na veřejných prostranstvích, v parcích nebo na frekventovaných zastávkách městské hromadné dopravy. Problematickými místy Prahy 2 jsou především Karlovo náměstí a k němu přilehlé ulice Malá Štěpánská, ulice Odborů, ulice Na Zbořenci a ulice Na Zderaze. Dále Kateřinská zahrada, podchod pod Státní operou, nám. I. P. Pavlova, Tylovo náměstí (kromě dopravního uzlu jsou zde fast foody KFC s nonstop provozní dobou a McDonald's, do kterých se uživatelé také stahují), park Folimanka, Lublaňská ulice

⁶ Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v r. 2017, Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

⁷ Tyto informace vyplývají z průběžných zpráv o monitoringu drogové scény na území MČ Praha 2.

(především roh s ulicí Wenzigovou a s ulicí Boženy Němcové, kde jsou podchody pod magistrálou), Fügnerovo náměstí (a místní podchody pod magistrálou), okolí Nuselských schodů (včetně ulic Na Kleovce a Perucká). Částečně také Italská ulice, Španělská ulice, Lumírový sady, Riegrový sady, Albertovské svahy, Palackého náměstí, Zítkovy sady, Bezručovy sady, sady bratří Čapků a sady Svatopluka Čecha. V uplynulých letech byl velmi exponovanou lokalitou prostor na kostele sv. Štěpána a rotunda v ulici Na Rybníčku. Po zbudování jeslí na tomto místě a přeměně prostranství za kostelem na dětské hřiště se na místě rizikové osoby již nepohybují, nicméně je tato lokalita i nadále považována za potenciálně problémovou a je tak i nadále ve větší míře monitorována. Důvodem pohybu rizikových osob v okolí nám. Míru je také lékárna u sv. Ludmily s nonstop provozem, kde je k prodeji buprenorfinový lék Subutex. Ten by měl být užíván jako náhražka drogy během léčby závislosti, uživatelé jej však velmi často zneužívají. Po dohodě mezi zástupci městské části a majiteli lékárny, byl jeho prodej omezen pouze na denní hodiny. Na těchto exponovaných místech se uživatelé návykových látek tedy scházejí nejen kvůli distribuci a aplikaci návykových látek, ale také z důvodu možnosti obstarání si, např. kapesními krádežemi nebo krádežemi v prodejnách, prostředků na živobytí a nákup drogy.

V rámci uzavřené drogové scény na území městské části Praha 2 pracuje dlouhodobě a kontinuálně s jednotlivými uživateli, kteří bydlí v běžných bytech, terénní program organizace Drop In. V roce 2018 realizovali 39 kontaktů.

Na území městské části Praha 2 jsou zastoupeny programy substituční léčby (vysokoprahový metadonový substituční program v Apolinářské ulici č. 4), detoxifikace, stacionární léčby, krátkodobé a střednědobé ústavní léčby (Oddělení pro léčbu závislosti Všeobecné fakultní nemocnice v Apolinářské ulici č. 4), ambulantní zařízení pro děti, mladistvé a jejich rodiny (Anima – terapie v Apolinářské ulici č. 4a; Ambulance dětské a dorostové adiktologie v Apolinářské ulici č. 4) a ambulantní zařízení pro osoby ohrožené důsledky užívání nealkoholových návykových látek, které opouštějí výkon trestu (COKUZ – Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem Sananim v Jugoslávské ulici č. 27). Sloučením Oddělení pro léčbu závislosti Všeobecné fakultní nemocnice a Centra adiktologie vznikla Klinika adiktologie sídlící taktéž v Apolinářské ulici č. 4. Oddělení pro léčbu závislosti je zaměřeno na léčbu závislosti na návykových látkách a patologické hráčství (gamblingu), terapie duálních poruch (kombinace závislosti na návykové látce a další duševní poruchy) a zajišťuje také rodinnou terapii návykových nemocí. Centrum adiktologie se zaměřuje na výzkum užívání návykových látek a činností, jež mohou vést k vytvoření závislého chování, a na výzkum a vývoj nových přístupů v prevenci, léčbě a sociální reintegraci postižených. Jádro činnosti Centra adiktologie zahrnují zejména tři oblasti – vysokoškolská výuka, výzkum a vývoj, tvorba programu celoživotního vzdělávání pro profesionály v oboru. Na území městské části Praha 2 dále sídlí Centrum pro odvykání závislosti na tabáku, které najdeme v budově polikliniky na Karlově náměstí. Ve Studničkově ulici č. 7 sídlí Česká koalice proti tabáku, která úzce spolupracuje se spolkem Jules a Jim sídlícím v Krkonošské ulici č. 6. Ten se věnuje oblasti všeobecné i selektivní primární prevence a osobnostně sociálnímu rozvoji žáků. V neposlední řadě městská část Praha 2 poskytuje prostory za zvýhodněné nájemné v tzv. obecním zájmu ústavu Sananim v Sokolské ulici č. 26. Ten jej využívá jako administrativní zázemí a sklad pro své terénní programy.

4. Popis aktivit na úseku protidrogové prevence

4.1 Grantové řízení

Městská část Praha 2 již několik let vypisuje program podpory prevence sociálně patologických jevů a návazné kriminality. Tematické určení podpory je rozděleno na primární, sekundární a terciární prevenci, a dále na projekty, které vhodně doplňují systém péče o osoby ohrožené sociálně patologickými jevy. Pro účely tohoto vyhlášení se za skupiny rizikových osob považují osoby ohrožené užíváním návykových látek, gamblingem, rizikovým (nadměrným) užíváním internetu, kyberšikanou apod.

V oblasti primární prevence jsou finanční prostředky poskytovány pro realizátory systémů komplexní a dlouhodobé primární prevence, aktivity zaměřené především na starší školní děti a mládež, propagační a výchovně vzdělávací akce pro veřejnost a práci s rodiči dětí v mateřských školách. Žádosti jsou vyhodnocovány po konzultaci se školními metodiky prevence škol na území městské části Praha 2. Ti dostávají v rámci společných schůzek prostor se vyjádřit k potřebnosti a možnosti využití daných programů pro svou školu.

V oblasti sekundární prevence bezpečnostní komise jako poradní orgán Rady městské části Praha 2 vyhodnocuje projekty vztahující se k včasné diagnostice, intervenci a poradenství, tedy programy pro již zasaženou populaci. Dále je podporována práce s rodinami, které jsou zasaženy závislostí, práce s dětmi závislých rodičů, se samoživiteli (ex)uživateli.

V neposlední řadě Úřad městské části dlouhodobě podporuje také substituční programy a terénní programy, které na území městské části Praha 2 vykonávají terénní sociální práci (výměnu a sběr infekčního materiálu), čímž minimalizují sociální a zdravotní rizika nejen samotných uživatelů návykových látek, ale celé společnosti.

Objem finančních prostředků poskytovaných v rámci grantového řízení je limitován celkovým objemem prostředků, který je pro tyto účely v daném roce poskytnut z rozpočtu městské části Praha 2. V roce 2018 činil objem těchto finančních prostředků 650.000,- Kč.

4.2 Oblast primární prevence

Jak již bylo zmíněno v úvodu kapitoly 3.3.1, koordinace primární prevence rizikového chování spadá v České republice do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Národní strategii a s ní související dokumenty efektivně doplňuje řízení kvality primárně preventivních programů stanovenými standardy a procesem certifikace.

Základním nástrojem školské primární prevence je minimální preventivní program, který je realizován na všech základních a středních školách a jehož tvorbu a realizaci koordinuje školní metodik prevence.

V Rumunské ulici v Praze 2 sídlí Pražské centrum primární prevence (jedno z oddělení Centra sociálních služeb Praha), které se ve velké míře podílí na aktivitách primární prevence rizikového chování v hlavním městě. Mimo jiné poskytuje metodickou podporu při tvorbě minimálních preventivních programů škol, působí jako partner při pořádání festivalu amatérských filmů základních a středních škol a školských zařízení na téma závislostí a jiného sociálně patologického chování s názvem Antifet Fest a plní také funkci

vzdělavatele v oblasti sociálně patologických jevů (šikana a agrese, záškoláctví, rasismus a xenofobie, sekty, sexuálně rizikové chování, závislostní chování, poruchy příjmu potravy apod.). V neposlední řadě je Pražské centrum primární prevence výzkumným pracovištěm.

4.2.1 Preventivní programy pro ZŠ a SŠ

Městská část Praha 2 zřizuje 10 základních škol, kterým poskytuje příspěvky na programy primární prevence. Jedná se o částku 300.000,- Kč, která je rozdělena mezi tyto školy podle počtu tříd. Za tento finanční obnos si školy posléze nakupují programy primární prevence podle vlastních potřeb a uvážení. Od zřizovatele v roce 2018 školy dále obdržely příspěvek na pozici školního psychologa. Jednalo se o částku 480.000,- Kč pro každou ze zřizovaných škol na jeden školní rok.

Pravidelné setkávání se školními metodiky prevence, během kterých jsou konzultovány jejich potřeby, probíhají pod vedením obvodní metodičky prevence PaedDr. Lenky Maruškové v sídle Pedagogicko-psychologické poradny pro Prahu 1, 2 a 4, která sídlí ve Francouzské ulici. Dr. Marušková je také členkou Týmu pro mládež SVI, který bude přiblížen v další části materiálu. Dle potřeby jsou školní metodici prevence svoláváni také na jednání do budovy úřadu.

4.3 Oblast snižování rizik

Obecným cílem této oblasti je zejména ochrana populace před negativními důsledky, které jsou spojené s užíváním drog. Jedním z hlavních pilířů našeho zdravotnictví a sociální péče je ochrana veřejného zdraví. Proto je důležitá prevence a různá preventivní opatření, mezi které patří i tzv. Harm Reduction programy.⁸

4.3.1 Monitoring užívání legálních a nelegálních návykových látek na území MČ Praha 2, terénní práce

Již několik let probíhá na území městské části Praha 2 monitoring užívání legálních a nelegálních návykových látek vč. doporučujících opatření v dalším postupu při realizaci protidrogové prevence. Monitoring provádějí formou terénní sociální práce nestátní neziskové organizace. Monitoring je realizován za vícezdrojové finanční podpory s finanční spoluúčastí městské části Praha 2, která ročně činí v průměru 75.000,- Kč pro jednu organizaci. Stabilně jsou podporovány 2 – 3 organizace provádějící tuto činnost. Protidrogové koordinátorce, která se spolu s dalšími pracovníky oddělení krizového řízení a bezpečnosti na monitoringu také podílí, jsou ze strany nestátních neziskových organizací předávány měsíční zprávy. Zástupci terénních programů také operativně informují o pohybu drogové scény.

V roce 2017 rozšířila městská část spolupráci s o.p.s. Progressive a v rámci jejich projektu Fixpoint instalovala na území městské části speciální bezpečnostní kontejnery určené k likvidaci injekčního materiálu. Služba sloužící k ochraně veřejného zdraví (bezpečná likvidace infekčního materiálu – především použitých injekčních stříkaček, které mohou osoby do kontejnerů odkládat 24 hodin denně) byla postupně rozšířena i o další aspekt. Kontejnery obsluhují společně se zaměstnanci organizace také uživatelé návykových látek, kterým je díky tréninkovému zaměstnávání umožněna sociální stabilizace a resocializace. Kromě obsluhy a výběru kontejnerů provádějí pracovníci sběr infekčního materiálu a kontrolu

⁸ Termín "harm reduction" (dále jen HR) v doslovném překladu znamená "snižování poškození, škod". V užším pojetí můžeme "harm reduction" definovat jako soubor praktických strategií, které redukuje negativní dopady užívání drog a zahrnují spektrum strategií od bezpečnějšího užívání po strategie vedoucí k abstinenci.

okolí kontejnerů. Na území městské části Praha 2 byly postupně instalovány celkem 4 bezpečnostní kontejnery, které jsou celoročně využívány. Dva kontejnery jsou umístěny na Karlově náměstí, jeden v ulici Pod Slovany a jeden u Nuselských schodů. Jedná se o exponované lokality městské části, které jsou vytiženy nadměrným pohybem osob užívajících návykové látky. Z tohoto důvodu byly vytipovány jako vhodné pro instalaci kontejnerů.

4.3.2 Městská policie hl. m. Prahy, Obvodní ředitelství Praha 2

Významným prvkem v oblasti snižování rizik je práce městské policie, která monitoruje místa výskytu odhozených použitých stříkaček a jehel, provádí jejich sběr a zajišťuje následnou likvidaci.

4.4 Oblast snižování dostupnosti

Jedná se o aktivity v oblasti vymáhání práva k potlačování nabídky nelegálních návykových látek. Policie ČR (v Praze 2 Obvodní ředitelství Praha II) odpovídá za realizaci konkrétních opatření potlačování nabídky ilegálních drog, za kontrolu dodržování zákonných norem, které upravují prodej legálních drog (alkoholu a tabáku), za ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti a potírání kriminality páchané v souvislosti s užíváním všech typů drog na všech úrovních.

5. Cíle koncepce

Cílem koncepce je sladit postupy protidrogové politiky s aktivitami MČ Praha 2 v této oblasti.

5.1 Hlavní cíle

Při stanovení cílů vycházíme z Národní strategie protidrogové politiky, jež prosazuje pragmatický a racionální přístup, který si stanovuje realistické a dosažitelné cíle (nikoliv cíle jako "společnost bez drog"). Usiluje o vyváženost co do uplatňování prevence a vymáhání práva, vychází ze současných a ověřených poznatků o drogách a jejich užívání a staví na koordinovaném, interdisciplinárním a mezisektorovém přístupu k užívání drog.

Opírá se o 4 základní pilíře: primární prevenci, snižování rizik, léčbu a resocializaci, snižování dostupnosti.

5.2 Specifické cíle

Při stanovování specifických cílů byly vodítkem 4 základní pilíře protidrogové politiky uvedené v předchozí kapitole, vztahené na lokalitu MČ Praha 2 a její potřeby.

5.2.1 Oblast primární prevence (specifická i nespecifická)

- Podpora a rozvoj programů zajišťujících specifickou primární prevenci prostřednictvím grantového programu MČ Praha 2.
- Podpora odborného růstu školních metodiků prevence, zvyšování jejich kompetencí v oblasti specifické primární prevence.
- Podpora a rozvoj činnosti nízkoprahových klubů a poradenských služeb.

- Spolupráce s organizacemi (pracujícími s dětmi a mládeží) působícími v oblasti prevence rizikového chování na území MČ Praha 2. Podpora a rozvoj koordinované spolupráce, hledání možností společných projektů, mapování.

5.2.2 Oblast snižování rizik

- Zajištění dostupnosti terénních programů, monitoring drogové scény a pokrytí služeb harm reduction na lokální úrovni.
- Podpora spolupráce s MP a s PČR v oblasti snižování rizik.

5.2.3 Oblast léčby a resocializace

- Služba má významný celoměstský charakter, cílem Prahy 2 je i nadále spolupracovat a zůstat v kontaktu se zařízeními poskytujícími tyto služby a působícími na území městské části (služby byly představeny v kapitole 3.3.2 tohoto oddílu koncepce).

5.2.4 Snižování dostupnosti

- Spolupráce při realizaci aktivit vedoucích k potlačování nabídky drog.
- Kontroly PČR a MP v oblasti užívání alkoholu dětmi a mladistvými.
- Kontroly prodeje legálních drog (alkoholu a tabáku).
- Kontroly provozoven (barů, restaurací, heren) na území městské části Praha 2 ze strany PČR a MP za účasti referentů úřadu městské části.
- Kromě preventivních protidrogových programů jsou zástupci městské části Praha 2 připraveni spolupracovat na úpravě legislativních norem, které zvýší represí jak vůči distributorům, tak uživatelům drog.

Záměrem Magistrátu hlavního města Prahy naplánovaným v materiálu „Protidrogová politika hlavního města Prahy na období 2014 až 2020“ je postupné zřizování aplikačních místností pro drogově závislé. Zástupci Prahy 2 zřízení takového zařízení na svém území striktně odmítají.

II. Koncepce prevence kriminality

1. Úvod

Koncepce prevence kriminality městské části Praha 2 vychází z dokumentů „Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020“ a „Koncepce prevence kriminality hl. m. Prahy na léta 2017 až 2021“.

Hlavním nástrojem kontroly a omezování kriminality je bezpečnostní politika státu. Její součástí je politika prevence kriminality, která se zabývá příčinami trestné činnosti i dalších sociálně patologických jevů a omezování příležitostí a motivů k jejich rozvoji zejména nerepresivními prostředky. Zahrnuje všechny aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, které se zaměřují na ovlivňování kriminogenních podmínek, na potencionální pachatele a na potencionální i faktické oběti trestné činnosti. Cílem preventivní politiky je snížení míry a závažnosti trestné činnosti a zvýšení pocitu bezpečnosti občanů.

Legislativa:

Základní rámec pro prevenci kriminality je odpovídajícím způsobem legislativně ukotven v právním řádu ČR. Prevence kriminality není záležitostí spadající pouze do oblasti prosazování práva a trestní justice. Není pouze úkolem policie a systému trestní justice: každá politika ovlivňující kvalitu života občanů, zejména rodin, dětí a mladých lidí, zpravidla mívá na prevenci kriminality vliv. Vzhledem k tomu, že trestná činnost se rodí z více různých faktorů, je nezbytný koordinovaný a víceborový přístup, v němž mají významnou roli státní orgány na všech úrovních.

Městská část Praha 2 dbá o potřeby svého regionu, a přijímá proto opatření, která vychází z výše uvedených strategií a právních předpisů. Obec tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi naplňována. Cílem aktivit prevence kriminality je snižování míry a závažnosti trestné činnosti, jejích příčin a následků a zvyšování pocitu bezpečí občanů. K zabezpečení potřebných opatření spolupracuje městská část Praha 2 s Policií České republiky, s Městskou policií hl. m. Prahy a s dalšími subjekty působícími v oblasti prevence kriminality. Těmi jsou např. nestátní neziskové organizace, které vystupují především v roli realizátorů preventivních projektů a poskytovatelů služeb pomoci např. obětem trestné činnosti.

Příprava a koordinace programů zaměřených na prevenci kriminality je řízena koordinátorkou prevence kriminality, která organizačně přísluší odboru kancelář starostky a vnějších vztahů, oddělení krizového řízení a bezpečnosti Úřadu MČ Praha 2. Otázkami prevence kriminality se zabývá i bezpečnostní komise jako poradní orgán Rady městské části Praha 2.

2. Základní východiska strategie⁹

Strategické cíle a priority:

- Snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů.

⁹ Zdroj: Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 a Koncepce prevence kriminality hl. m. Prahy na léta 2017 až 2021.

- Snížení výskytu delikventní činnosti u vybraných cílových skupin (riziková mládež; rodiny s rizikem výskytu kriminálního chování u jednotlivých členů; recidivisté; oběti trestných činů ve smyslu prevence viktimity; komunity ve smyslu zvyšování odpovědnosti komunit za vlastní bezpečí).
- Efektivní a koordinovaný systém prevence kriminality¹⁰.
- Komplexní přístup v komunitách postavený na spolupráci obce, Policie ČR, městské policie a dalších subjektů.
- Posilování právního vědomí.

Cíle preventivní politiky zaměřené na hlavní město Prahu jsou výše uvedené strategické a obecně platné, s důrazem kladeným na zvyšování pocitu bezpečí nejen občanů, ale také návštěvníků hl. m. Prahy.

Objekty prevence kriminality jsou:

- Kriminogenní faktory (sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality).
- Potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti.
- Potenciální či skutečné oběti trestné činnosti.

Prevence kriminality zahrnuje:

- **Sociální prevenci**, která představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace, a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti.
- **Situační prevenci**, která vychází ze zkušeností, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti.
- **Prevence viktimity a pomoc obětem trestných činů**, která je založena na konceptech bezpečného chování diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni.

Úrovně preventivních aktivit:

- **Primární prevence** se zaměřuje na širokou populaci a zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, poradenské, osvětové aktivity. Zaměřuje se na pozitivní ovlivňování hodnotových měřítek zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti kulturního a sportovního vyžití, předávání odborných a adekvátních informací apod.).
- **Sekundární prevence** se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Dále se zaměřuje na sociálně patologické jevy (např. drogové závislosti, záškoláctví, gamblerství, vandalismus, xenofobii a rasovou nesnášenlivost, dlouhodobou nezaměstnanost apod.) a příčiny kriminogenních situací. Usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní podporu společensky akceptovaného chování.

¹⁰ Zejména funkční institucionalizace, hierarchizace a způsob legislativní úpravy prevence kriminality, analytická činnost, podpora efektivních projektů na úrovni obcí, vyhodnocování efektivity dopadů projektů, aktivit a programů, medializace politiky v oblasti prevence kriminality (internetový portál, efektivní systém šíření informací).

- **Terciární prevence** představuje resocializační a reintegrační opatření směřující k těm, kteří se již protiprávního jednání dopustili, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů. Cílem terciární prevence je udržet dosažené výsledky konkrétních intervencí a rekonstruovat nefunkční sociální prostředí.

3. Situace v oblasti kriminality

3.1 Situace v oblasti kriminality v ČR¹¹

- Od roku 2007 do roku 2017 je evidován klesající trend kriminality. V roce 2017 bylo evidováno 202 303 trestných činů, z toho 94 890 jich bylo objasněno.
- Struktura kriminality se v zásadě nemění, převažuje majetková trestná činnost, následuje činnost hospodářská, násilná a mravnostní.
- Z hlediska teritoriality byl v roce 2017 zaznamenán pokles nápadu trestné činnosti ve všech krajích, s výjimkou Karlovarského a Plzeňského kraje. Mezi kriminalitou dlouhodobě nejzatíženější místa patří hlavní město Praha, Středočeský a Moravskoslezský kraj.
- V roce 2017 byl zaznamenán meziroční pokles počtu stíhaných a vyšetřovaných osob o cca 7%. Nejčastěji se jedná o pachatele krádeží, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní a zanedbání povinné výživy.
- Podíl recidivistů, žen a mladistvých se též snižuje.
- Výrazným tématem minulých let byla migrační vlna. Podíl cizinců na počtu pachatelů trestné činnosti však víceméně stagnuje. Největší část pachatelů – cizinců tvoří Slováci, Ukrajinci a Vietnamci.
- V produktivním věku je 86% všech pachatelů, osoby do 18ti let se podílejí na páchání trestné činnosti 5%.

3.2 Situace v oblasti kriminality v hl. m. Praze

Hlavní město Praha patří mezi kriminalitou nejzatíženější regiony z důvodu velké koncentrace kriminogenních faktorů. Těmi jsou:

- Vysoká hustota obyvatelstva
- Hospodářská struktura
- Rozsáhlá obchodní síť
- Velké množství soukromých podnikatelů
- Cizinecký ruch
- VŠ (40 % všech studentů z celé ČR)
- Cizinci přihlášení k dlouhodobému pobytu
- Osoby přijíždějící každodenně do zaměstnání

¹¹ Zdroj: Tisková zpráva ze zasedání Republikového výboru pro prevenci kriminality 27. září 2018 [online],[cit. 2019 – 2 – 25]. Dostupný z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/tiskova-zprava-ze-zasedani-republikoveho-vyboru-pro-prevenci-kriminality-13566.aspx>

Policie ČR je v hlavním městě dělena dle obvodů, a to následovně¹²:

- **Obvodní ředitelství Praha I** (správní obvod Praha 1, 6, 7)
- **Obvodní ředitelství Praha II** (správní obvod Praha 2, 5, 13, 16)
- **Obvodní ředitelství Praha III** (správní obvod Praha 3, 8, 9, 14, 18, 19, 20, 21)
- **Obvodní ředitelství Praha IV** (správní obvod Praha 4, 10, 11, 12, 15, 22)

3.3 Situace v oblasti kriminality na území MČ Praha 2¹³

V teritoriu městské části Praha 2 bylo v roce 2018 zaevidováno 3 831 trestných činů, tj. 8,04 % trestných činů spáchaných na území hl. m. Prahy. Oproti předchozímu roku 2017 se nápad trestných činů snížil o 324 případů. V roce 2018 bylo objasněno celkem 1 101 (28,73 %) trestných činů.

Nejvyšší podíl činila v nápadu evidovaných trestných činů jednoznačně majetková trestná činnost – 2 693 trestných činů majetkového charakteru (70,29%), oproti roku 2017 pokles o 205 případů (7,07%). K poklesu o 21,73% ve srovnání s rokem 2017 došlo také v evidenci kapesních krádeží – v roce 2018 bylo zaevidováno celkem 576 případů.

Dalšími trestnými činy evidovanými na území městské části Praha 2 jsou:

- Odcizená vozidla – 20 případů
- Krádeže věcí z motorových vozidel – 389 případů
- Vloupání do bytů – 53 případů
- Násilné trestné činy – 79 případů
- Loupeže – 15 případů
- Mravnostní trestná činnost – 23 případů (výrazný pokles o 43,9% oproti roku 2017)
- Drogová kriminalita – 89 případů (pokles o 28,22% oproti roku 2017)

V roce 2018 bylo na území městské části Praha 2 dále evidováno 76 případů tzv. spreyerství, 22 trestných činů se dopustily osoby mladší 18ti let (15 případů majetkové trestné činnosti, 4 případy násilné trestné činnosti, 3 případy spreyerství). V roce 2018 nebyl na území městské části Praha 2 evidován žádný trestný čin vraždy.

V boji proti drogové kriminalitě, a především v boji proti drogám za volantem, využívají policisté, ale také strážníci městské policie přístroj Drager Drugtest 5000 STK. Ten v minulosti pořizoval oběma orgánům Úřad městské části Praha 2 ze svého rozpočtu, z kapitoly prevence sociálně patologických jevů a návazné kriminality. Na přístroj, který slouží k rychlé analýze vzorků slin ke zjištění přítomnosti návykových látek, vynaložila v roce 2018 městská část ze svého rozpočtu 100.000,- Kč. Látkami, které lze tímto přístrojem zjistit patří amfetaminy, metamfetaminy, opiáty, kokain a jeho metabolity, benzodiazepiny a kanabionidy.

Níže je pro větší názornost uvedena tabulka s přehledem nápadu a objasněnosti trestných činů na území městské části Praha 2.

¹² Zdroj: Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy [online]. [cit. 2019 – 2 – 25]. Dostupný z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/obvodni-reditelstvi-policie-kontakty-a-charakteristika.aspx>

¹³ Zdroj: Zpráva o bezpečnostní situaci na území městské části Praha 2 v roce 2018 (Obvodní ředitelství PČR Praha II)

**ZÁKLADNÍ PŘEHLED O NÁPADU A OBJASNĚNOSTI
TRESTNÝCH ČINŮ
V TERITORIU MČ PRAHA 2**

CHARAKTER TR. ČINNOSTI	2018		2017		2016		2015	
	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno
VRAŽDY	0	0	0	0	0	0	1	1
LOUPEŽE	15	12	14	9	12	6	20	15
NÁSILÍ CELKEM	79	60	79	35	97	49	94	58
MRAVNOST CELKEM	23	13	41	34	23	10	18	12
KAPESNÍ KRÁDEŽE	576	37	736	23	793	42	901	35
VLOUPÁNÍ DO BYTŮ	57	16	130	11	157	16	154	17
KRÁDEŽE VOZIDEL	20	4	21	7	37	3	41	4
KRÁDEŽE VĚCÍ Z VOZIDEL	389	43	498	41	525	20	615	22
MAJETEK CELKEM	2693	405	2898	360	3146	316	3 615	308
SPRE- JERSTVÍ	76	18	79	11	64	15	60	17
DROGY	89	80	124	118	93	81	94	77
TR. ČINNOST CELKEM	3831	1101	4155	1106	4609	1204	5 162	1352

Zdroj: Zpráva o bezpečnostní situaci na území městské části Praha 2 v roce 2018
(Obvodní ředitelství PČR Praha II)

Sociálně vyloučené lokality

Na území městské části Praha 2 nejsou explicitně sociálně vyloučené lokality. Jak už bylo v tomto materiálu několikrát zmíněno, Praha 2 se jako centrální městská část potýká spíše s problémem hustě zalidněných veřejných prostranství, do kterých se stahují drogoví dealeri, uživatelé drog, osoby bez přístřeší a jiné rizikové osoby. Na těchto místech provádějí policisté a strážníci ve spolupráci se zaměstnanci Úřadu městské části pravidelné bezpečnostní akce zaměřené na předcházení trestné činnosti, narušování veřejného pořádku,

hledané osoby, odcizené předměty apod. Jedná se primárně o Karlovo náměstí, nám. I. P. Pavlova, Tylovo náměstí a nám. Míru. Lokality byly blíže představeny v I. oddílu konceptce v kapitole 3.3.2. Bezpečnostní akce se zaměřují také na oblasti s vyšší koncentrací sociálně znevýhodněných osob spíše v rámci jednotlivých domů, ojediněle celých ulic. Zde jsou kontroly prováděny i za přítomnosti živnostenského odboru, odboru výstavby a oddělení sociálně-právní ochrany dětí.

Problémem jsou také opuštěné budovy na území městské části, do kterých se rizikové osoby stahují a pokoušejí se v nich dlouhodobě zdržovat. I tyto budovy jsou monitorovány Policií ČR, Městskou policií a zaměstnanci Úřadu městské části Praha 2. Majiteli domů jsou převážně soukromí vlastníci, kteří nechávají budovy ladem, a dohoda s nimi je prakticky nemožná. Počátkem roku 2019 se aktuálně na území městské části jedná o přibližně desítku domů.

4. Systém prevence kriminality na území městské části Praha 2

MČ Praha 2 vykonává prevenci kriminality jako součást svých kompetencí, a to v úzké spolupráci s občanskou společností, policií a institucemi veřejné správy. Do tohoto procesu je v odpovídající míře zapojen i komerční a soukromý sektor. Vyšší správní úřady a vyšší samosprávné celky mají v prevenci kriminality jim odpovídající koordinační a podpůrnou roli. Na úrovni městské části je zřízena funkce koordinátora (manažera) prevence kriminality a cílem je vytvoření stabilního systému prevence kriminality a zvyšování pocitu bezpečí občanů i návštěvníků městské části.

4.1 Policie ČR – Obvodní ředitelství Praha II, Sokolská 36–38

Policisté ČR vykonávají činnosti směřující k zachování pořádku a pocitu bezpečí osob vyskytujících se v teritoriu městské části. Kromě represivních úkonů jsou jimi základní preventivní aktivity, které provádí přímá hlídková a obchůzková služba, a dále pak dopravně bezpečnostní akce. Podílí se i na dalších preventivních činnostech (přednášky, prezentační akce pro veřejnost apod.). Zástupce PČR je zván na jednání bezpečnostní komise (stálý host), dále se zúčastňuje pravidelných operativních porad pod vedením radního pro bezpečnost. Policie ČR je plnohodnotným partnerem zástupců městské části, systematická a kontinuální spolupráce je na výborné úrovni. Městská část poskytuje každoročně Obvodnímu ředitelství Policie ČR Praha II ze svého rozpočtu částku na věcné dary.

4.2 Městská policie hl. m. Prahy – Obvodní ředitelství Praha 2, Korunní 15

Také městská policie je důležitým nástrojem prevence kriminality na území MČ Praha 2. Je jak represivní složkou, tak i složkou preventivní (vyvíjí celou řadu aktivit, které se snaží předcházet trestným činům a přestupkům). Prioritní náplní práce městské policie jsou záležitosti veřejného pořádku a klidu. Postihování rušení nočního klidu, poškozování majetku obecního i soukromého, znečišťování veřejných prostranství a neuposlechnutí vyhlášek Magistrátu hl. m. Prahy, které regulují občanské soužití, patří mezi základní činnosti strážníků městské policie. Ti se zaměřují také na kontrolu respektování parkovacích zón, řeší přestupky v oblasti konzumace alkoholu na veřejnosti, podávání či prodávání alkoholu dětem a mladistvým apod. V oblasti situační prevence je důležitá vzájemná spolupráce a předávání analytických dat. Zástupce městské policie je stálým hostem bezpečnostní komise. Městská část poskytuje každoročně Městské policii Praha 2 ze svého rozpočtu částku na věcné dary a

finanční příspěvek na motivační odměny strážníků. Stejně jako se zástupci PČR, probíhá také se zástupci MP nepřetržitá a efektivní spolupráce, problémy jsou řešeny operativně.

4.3 Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy – Hasičská stanice č. 1 Sokolská 62 (centrála)

Dalším plnohodnotným partnerem městské části Praha 2 jsou zástupci hasičského záchranného sboru hlavního města Prahy, konkrétně velitel hasičské stanice č. 1 v Sokolské ulici č. 62. Prioritní náplní hasičského záchranného sboru je chránit životy, zdraví obyvatel, majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Velitel hasičské stanice č. 1 je stálým hostem bezpečnostní komise Rady městské části Praha 2 a úzce komunikuje především s referenty oddělení krizového řízení a bezpečnostní Úřadu městské části Praha 2. Také pro zástupce hasičského záchranného sboru je každoročně z rozpočtu městské části Praha 2 vyhrazena finanční podpora na nákup věcných darů.

4.4 Oddělení krizového řízení a bezpečnosti, koordinátor prevence kriminality ÚMČ Praha 2

- Spolupracuje s městskou policií, Policií ČR a Hasičským záchranným sborem hl. m. Prahy při zajišťování bezpečnosti na území městské části.
- V oblasti situační prevence spolupracuje s Odborem krizového řízení MHMP při výběru nových stanišť Městského kamerového systému hl. m. Prahy.
- Spolupracuje s orgány hl. m. Prahy při realizaci krajského programu prevence kriminality.
- Zajišťuje propojení preventivního programu městské části s Krajským programem hl. m. Prahy.
- Spolupracuje s orgány hl. m. Prahy při realizaci Krajského programu prevence kriminality hl. m. Prahy.
- Mapuje bezpečnostní situaci ve městě, zjišťuje potřeby prevence, tyto vyhodnocuje a předkládá návrhy na řešení bezpečnostní komisi RMČ Praha 2.
- Vykonává funkci tajemníka bezpečnostní komise RMČ Praha 2.
- Zpracovává koncepční materiály a programy prevence kriminality městské části.
- Spolupracuje se zástupci státní správy a samosprávy, Policií ČR, Městskou policií hl. m. Prahy a dalšími subjekty na území městské části, které působí v oblasti prevence kriminality.
- Zajišťuje činnost při posuzování projektů prevence kriminality v rámci programu prevence kriminality.
- V rámci programu prevence kriminality zpracovává projekty, kterými se městská část uchází o poskytnutí dotací, a zajišťuje jejich konečné vyhodnocení.
- Odpovídá za účelné využití dotací, průběžně sleduje jejich čerpání, vede v tomto směru potřebnou dokumentaci a zajišťuje jejich konečné vyúčtování a vyhodnocení.

4.5 Bezpečnostní komise Rady městské části Praha 2

Jako poradní orgán Rady městské části vykonává bezpečnostní komise následující:

- Předkládá RMČ a starostovi MČ návrhy na opatření týkající se zajištění bezpečnosti na území MČ Praha 2.
- Projednává informace a zprávy o stavu zajištění bezpečnosti zpracované Policií ČR a městskou policií a navrhuje stanoviska k nim pro RMČ.

- Podává RMČ návrhy na uplatnění obecního zájmu při pronajímání nebytových prostor v objektech svěřených MČ Praha 2.
- Projednává a předkládá RMČ návrhy programů a projektů v oblasti prevence kriminality na místní úrovni a v oblasti prevence sociálně patologických jevů a návazné kriminality.
- Podává RMČ návrhy na rozpočet MČ Praha 2 v rámci své působnosti.
- Doporučuje RMČ vypsání grantového programu v oblasti prevence kriminality a prevence sociálně patologických jevů a návazné kriminality včetně tematického určení, vyhodnocuje žádosti o granty a se stanoviskem je předkládá RMČ k rozhodnutí.
- Sleduje a vyhodnocuje rozvoj městského kamerového systému na území MČ Praha 2, jeho vliv na vývoj bezpečnosti a kriminality, vyjadřuje se k rozmístování kamer z hlediska potřeb MČ. Své návrhy stanovisek a opatření předává RMČ.
- Projednává koncepci prevence kriminality a závislosti na návykových látkách a její vyhodnocení.

Kromě členů jsou stálými hosty komise ředitel Městské policie hl. m. Prahy Obvodní ředitelství Praha 2, ředitel Policie ČR Obvodní ředitelství Praha II, velitel Hasičského záchranného sboru hl. m. Prahy Hasičská stanice č. 1 a pracovníci oddělení krizového řízení a bezpečnosti Úřadu městské části Praha 2. Protidrogová koordinátorka / koordinátorka prevence kriminality je tajemnicí komise.

4.6 Grantové řízení

Městská část Praha 2 již několik let vypisuje program podpory prevence kriminality. Tematické určení podpory je rozděleno na primární, sekundární a terciární prevenci a dále na projekty zaměřené na oblast prevence kriminality např. v oblasti situační prevence, prevence zaměřené na seniory apod.

V oblasti primární prevence jsou finanční prostředky poskytovány na podporu nízkoprahových klubů pro děti a mládež (na specifickou práci s ohroženou mládeží). Práce v těchto zařízeních by se tedy měla zaměřovat nejen na využívání volného času, ale také na podporu zvyšování právního vědomí klientů a snižování jejich rizikového chování.

V oblasti sekundární prevence bezpečnostní komise jako poradní orgán Rady městské části Praha 2 vyhodnocuje projekty vztahující se k specifickým programům pro rizikové osoby, ke službám sociální pomoci (např. krizová centra), k péči o děti a mládež opouštějící ústavní zařízení, ke službám a poradenství pro osoby bez domova, ke službám pro pomoc osobám ohroženým domácím násilím.

V neposlední řadě Úřad městské části dlouhodobě podporuje také organizace pracující s pachateli trestné činnosti, kterým byl uložen alternativní trest, organizace pracující s osobami propuštěnými z výkonu trestu odnětí svobody a organizace poskytující služby obětem trestných činů.

Objem finančních prostředků poskytovaných v rámci grantového řízení je limitován celkovým objemem prostředků, který je pro tyto účely v daném roce poskytnut z rozpočtu městské části Praha 2. V roce 2018 činil objem těchto finančních prostředků 500.000,- Kč.

4.7 Systém včasné intervence (SVI)

V rámci systémového přístupu k péči o delikventní děti a mládež byl v roce 1999 nastartován ostravský projekt Centrum včasné intervence (dále jen „CVI“). Pilotní fáze projektu byla realizována v letech 1999–2001 v úzké spolupráci Ministerstva vnitra s Magistrátem města Ostravy, Městským ředitelstvím Policie ČR v Ostravě, střediskem Probační a mediační služby ČR a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Projekt SVI je určen zejména obcím s rozšířenou působností, v současné době je realizován v několika desítkách českých obcí. Projekt Systém včasné intervence spadá do kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí.

Jako pilotní projekt pro hl. m. Prahu vznikl tento projekt v Praze 2. Záměrem bylo jeho rozšíření po celém hlavním městě, k němuž do těchto dnů bohužel nedošlo. Páteří projektu je efektivnější informační propojení policie, orgánů sociálně-právní ochrany dětí a orgánů justice. Informační systém spravují orgány sociálně-právní ochrany dětí a informace, které v něm soustřeďují, jsou přístupné subjektům, které jsou ze zákona oprávněny se s nimi seznamovat. K projektu SVI je připojen subprojekt týkající se detekce týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí, do něhož jsou napojeni lékaři, učitelé, pedagogicko-psychologické poradny apod. Jedná se tedy o subjekty, které přicházejí s dětmi do kontaktu (mimo rodin) primárně, nejvíce a nejčastěji.

Východiskem pro vytvoření projektu SVI byl přístup uplatňování restorativní (obnovující) justice. Tento přístup je založen na principu, že trestný čin je považován za závažnou sociální událost, která se úzce dotýká oběti, pachatele a také komunity, ve které se trestný čin odehrál. Cílem je hledat vyvážené a účinné řešení a zahrnout do něj pachatele (jeho závazky a povinnosti), oběť (její práva a potřeby) a komunitu (angažovat zástupce komunity při řešení trestného činu z hlediska ochrany a prevence před další trestnou činností). Při tomto způsobu řešení nejsou aktivní jen justiční a sociální orgány, svoji nezastupitelnou roli v tomto procesu mají i nevládní a charitativní organizace, zdravotnická zařízení a školské instituce.

Jednotné informační prostředí vzniká mezi subjekty, které společně vytvářejí tzv. Tým pro mládež a pravidelně (dříve v intervalech 1x měsíčně, nyní 1x za 3 měsíce) se scházejí v prostorách Úřadu městské části. Akutní a konkrétní případy jsou samozřejmě řešeny operativně a je možnost také vytvářet pracovní skupiny specializující se na řešení těchto případů (šikana, záškoláctví, podávání a prodej alkoholu mladistvým, týrání, zanedbávání a zneužívání dětí apod.). Cílem pracovní skupiny odborníků je prohloubit vzájemnou spolupráci. Členy Týmu pro mládež ÚMČ Praha 2 jsou zástupci Úřadu městské části Praha 2, konkrétně vedoucí humanitního odboru a k němu příslušící zaměstnanci oddělení sociálně-právní ochrany dětí, vedoucí odboru kancelář tajemníka, vedoucí odboru školství a protidrogová koordinátorka městské části. Dále pak zástupce Policie ČR a Městské policie, justiční orgány – soud, státní zastupitelství a Probační a mediační služba, ředitelé základních škol zřizovaných městskou částí Praha 2, obvodní metodička prevence (Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4), zástupce Základní školy a Střední školy Vinohradská a v neposlední řadě zástupci nestátních neziskových organizací pomáhajících dětem Barevný svět dětí a Beztíže - Ulita.

4.8 Pracovní skupina starostky městské části Praha 2 a ad hoc skupiny

Pravidelné operativní porady probíhají také 1x za 14 dní pod vedením radního pro bezpečnost. V jejich rámci jsou projednávána témata týkající se problematiky sociálně

patologických jevů, bezpečnosti, dopravy, životního prostředí a čistoty na území městské části. Jednání se mimo starostky městské části účastní také místostarostové, tajemník MČ, vedoucí některých odborů (kancelář tajemníka, kancelář starostky a vnějších vztahů, doprava, školství, životní prostředí), vedoucí oddělení krizového řízení a bezpečnosti, protidrogová koordinátorka / koordinátorka prevence kriminality, ředitel Městské policie hl. m. Prahy Obvodní ředitelství Praha 2, ředitel Policie ČR Obvodní ředitelství Praha II a ředitel úklidové firmy Komwag.

Stejně jako v případě Týmu pro mládež jsou konkrétní problémy řešeny dle potřeby. Na nahodile svolávané schůzky bývají zváni také zástupci nestátních neziskových organizací (např. terénních programů), které pracují na území městské části, ale i rezidenti, kteří podávají konkrétní stížnosti. Součinnost státních i nestátních složek a komunity je tedy jednoznačná.

5. Popis aktivit na úseku prevence kriminality

5.1. Primární prevence

5.1.1 Program primární prevence sociálně patologických jevů na základních školách

Jak již bylo zmíněno v I. oddílu koncepce v kapitole 4.2.1, městská část Praha 2 poskytuje příspěvky na programy primární prevence 10 základním školám, které zřizuje. Jedná se o částku 300.000,- Kč, která je rozdělena mezi tyto školy podle počtu tříd. Příspěvek na školu tedy činí od 18.000,- Kč do 47.000,- Kč. Za tento finanční obnos si školy posléze nakupují programy primární prevence podle vlastních potřeb a uvážení. Programy jsou vždy po dohodě s vedením školy a příslušným metodikem prevence specifikovány na konkrétní podmínky dané školy v oblasti prevence vzniku závislostí na návykových látkách a rizikového chování. Prevence je realizována kvalifikovanými vysokoškolsky vzdělanými preventisty s odbornými výcviky. Organizace a jejich služby jsou certifikovány.

5.1.2 Práce s mládeží

Práce s mládeží v nízkoprahových klubech

Práce v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež je kontaktní sociální prací jako základní formou vztahu s dětmi a dospívající mládeží, preventivním působením proti sociálnímu vyloučení, pomocí zvládat konfliktní situace, řešením obtížných životních situací, aktivním překonáváním omezujících životních podmínek, preventivním působením proti rizikovému chování, zejména proti šikaně a užívání návykových látek.

V roce 2014 začala městská část intenzivně spolupracovat s organizací Beztíže, která se zabývá prací s rizikovou a ohroženou mládeží. Pracovníci terénního programu Beztíže v červnu až září 2014 monitorovali území městské části a zkonstatovali, že na území městské části chybí nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které by nabídlo bezpečný prostor bez drog, alkoholu a agrese, anonymní a bezplatný vstup, sloužilo by ke smysluplnému využití volného času, poskytovalo by možnost doučování a sociální práci zaměřenou na snížení míry rizikového chování dětí a mládeže a podporu jejich začlenění mezi skupiny vrstevníků i v rámci komunity. Na základě těchto výstupů byl v prosinci 2014 Radou městské části (usnesení č. 64 ze dne 8. 12. 2014) odsouhlasen záměr v roce 2015 zřídit na území městské části Praha 2 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Jako vhodná byla vytipována lokalita, ve které se skupiny rizikové mládeže schází nejčastěji a kde zároveň zcela chybí nabídka vhodných bezplatných programů a aktivit pro tuto cílovou skupinu (park Folimanka a přilehlé

okolí). Pro účely provozování nízkoprahové zařízení byl tedy nalezen vhodný nebytový prostor v blízkosti parku Folimanka, v Jaromírově ulici č. 92/63.

V budově Úřadu městské části Praha 2 se také konají pravidelné schůzky se zástupci otevřených klubů a nestátních neziskových organizací, které pracují s ohroženými a sociálně vyloučenými dětmi a mládeží. Během nich se hovoří o aktivitách, potřebách a záměrech všech zúčastněných. Kromě vedoucí oddělení sociálně-právní ochrany dětí a kurátorů pro děti a mládež městské části Praha 2 jimi jsou:

- Dům dětí a mládeže Praha 2 – Otevřený klub Síť (Slezská 21, Praha 2)
- Středisko křesťanské pomoci – Komunitní centrum Maják (Ječná 19, Praha 2)
- Dům dětí a mládeže Praha 3 – nízkoprahový klub Beztíže a Streetwork Beztíže (terénní služba - Na Balkáně 17a, Praha 3; nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Jaromírova 63, Praha 2)
- Ambulance dětské a dorostové adiktologie (Apolinářská 4, Praha 2)
- Prostor plus, o.p.s. – program Pilot (Ječná 2, Praha 2)
- Barevný svět dětí (Pod Nuselskými schody 3, Praha 2)
- Rodinné centrum Jahoda Vinohrady (Pod Nuselskými schody 3, Praha 2)
- Sdružení pro mimoškolní aktivity Palaestra (Trojanova 7, Praha 2)
- Cestou necestou – krizové centrum pro rodinu (Trojická 1, Praha 2)
- Anima – terapie (Apolinářská 4a, Praha 2)

Letní tábory (pobytové či příměstské) pro ohrožené děti a mládež

Letní tábory jsou organizovány Domem dětí a mládeže Praha 2. Vedle všeobecných táborů pro běžnou populaci jsou za zvýhodněných podmínek organizovány tábory pro ohrožené děti ze sociálně slabých rodin. Tyto tábory jsou určeny pro děti, které jsou v nepříznivé sociální situaci a ohrožené společensky nežádoucími jevy, zažívají konfliktní životní situace, obtížné životní události, vyrůstají v nepříznivém rodinném zázemí, mají vyhraněný životní styl, dávají přednost pasivnímu trávení volného času. Dále jsou určeny pro klienty oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže a klienty spolupracujících nízkoprahových klubů provozovaných nevládními neziskovými organizacemi na území Prahy 2. Běžné aktivity, které jsou samy o sobě pro mnoho z dětí novinkou, jsou doplněny také o přednášky a praktické ukázky práce strážníků městské policie, kteří děti na táborech navštěvují.

5.1.3 Služby pro občany Prahy 2

Služby pro občany Prahy 2 v oblasti prevence zahrnují informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti, o způsobech jejich páchaní a o místech a časech jejich výskytu, cíleně zaměřené přednášky (poskytování rad, návodů a doporučení ke zvýšení bezpečí majetku a osob, informační kampaně, informační materiály).

V rámci této aktivity pořádá městská část ve spolupráci s Městskou policií hl. m. Prahy již několik let přednášky pro seniory, tzv. Senior akademii. Program akademie se skládá z celkem 11 tematických přednášek, během kterých účastníci z řad seniorů získají informace o tom, jak přispět k osobnímu bezpečí a jak chránit osoby i majetek ve svém bezprostředním okolí. Na závěr je účastníkům vystaveno osvědčení o absolvování akademie. Témata akademie jsou např. prevence osobního bezpečí, základy právního vědomí, požární ochrana, základy první pomoci, zabezpečení majetku, a další.

Přednášející strážníci městské policie seniorům v rámci akademie také zprostředkovávají exkurze v Muzeu Policie České republiky, v Centrálním operačním středisku Městské policie hl. m. Prahy, v Útulku pro opuštěná zvířata Městské policie hl. m. Prahy a v Hasičském záchranném sboru hl. m. Prahy.

Pro seniory jsou také realizovány aktivity v rámci projektu Klub Dvojka pro seniory. Jedná se o vzdělávací a kulturní akce (počítačové lekce, cvičení pro seniory, pražské i mimopražské výlety apod.). Účast na aktivitách je podmíněna členstvím v klubu. Na něj mohou dosáhnout ty osoby, které jsou starší 60 let (včetně), mají trvalé bydliště na území městské části Praha 2 a pobírají plný invalidní důchod či starobní důchod. Kromě zmíněných aktivit mohou také využívat výhody při návštěvách výstav, akcí a expozic na území Prahy 2 u partnerů klubu a v neposlední řadě jim u partnerů klubu mohou být poskytovány výhody při nákupu zboží a služeb.

Výhody při nákupu zboží a služeb a zvýhodněné vstupné u smluvních partnerů je připraveno také pro členy Klubu Dvojka pro děti a rodiče. Ten je opět určen osobám s trvalým bydlištěm na území městské části Praha 2. Členové klubu se posléze e-mailem dozvídají aktuální informace o dění v Praze 2 a zároveň jsou jim sdělovány možnosti využívání výhod u smluvních partnerů klubu.

5.2 Sociální prevence

Cílem těchto služeb je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů. Služby sociální prevence napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou sociálním vyloučením potenciálně ohroženy (krizové sociální situace, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí apod.). Sociálně vyloučené lokality/místa s větší koncentrací sociálně nepřizpůsobivých osob jsou často spojeny i s vyšší mírou kriminality, kdy příčinou tohoto stavu je především koncentrovaný výskyt jevů, které souvisí s životem v sociálním vyloučení (chudoba, předlužení, závislosti). Osoby ohrožené sociálním vyloučením nelze chápat jen jako skupinu možných pachatelů, ale i jako potenciaální oběti (kriminální chování se projevuje i uvnitř skupiny, např. násilí či lichva).

Sociální prevence je realizována prostřednictvím služeb terénní práce s osobami ohroženými sociální exkluzí, které zahrnují např. asistenci při vzdělávání dětí v sociálně slabých rodinách nebo jejich doprovody při vyřizování úředních záležitostí, zvyšování kompetencí rodičů, peer (vrstevnické) programy apod. Ty realizuje např. sdružení LATA, jehož činnost byla v minulosti z rozpočtu městské části Praha 2 také podporována. Mezi osoby ohrožené sociálním vyloučením řadíme také ženy poskytující placené sexuální služby. Ty se v rámci území městské části pohybují především na Karlově náměstí a v jeho okolí. Práci s nimi přímo v terénu se věnuje spolek Rozkoš bez rizika (poradenství, zdravotní vyšetření, prevence HIV/AIDS), který je z programu prevence kriminality městské části Praha 2 také dlouhodobě finančně podporován. Důležité je také začleňování cizinců, kteří mohou být díky své výlučnosti více ohroženi sociálně patologickými jevy. Práci s těmito osobami se zabývá v Praze 2 v Legerově ulici č. 50 sídlící spolek InBáze. Pracovní poradenství, vzdělávací aktivity a další činnosti spojené s integrací cizinců a mladých migrantů realizuje také o. p. s. Meta sídlící v ulici Ječná č. 17. Podstatnou roli v systému sociální prevence a také prostor pro různá kulturní setkávání představuje Integrační centrum Praha se sídlem v Žitné ulici č. 51 a Dům národnostních menšin ve Vocelově ulici č. 3. Terénní práci s rizikovou mládeží v Praze 2 se věnuje již v kapitole 5.1.2 tohoto oddílu zmíněný terénní program

Beztíže. Důležitým prvkem sociální prevence je na Praze 2 také projekt Diakonie Českobratrské církve evangelické poskytující pomoc lidem v krizi nebo v jiné náročné životní situaci. Středisko křesťanské pomoci sídlí v Bruselské ulici č. 4.

V rámci sociální práce s osobami bez přístřeší působí na a území městské části Praha 2 terénní program s lidmi bez domova organizace Naděje. Zástupci programu každý měsíc zasílají pracovníkům humanitního odboru městské části průběžné zprávy z terénu, které mimo jiné hovoří o tom, že pohyb osob bez přístřeší přibližně kopíruje pohyb osob užívající návykové látky. Především v oblasti Karlova náměstí, Fügnerova náměstí, okolí metra I. P. Pavlova, Tylova náměstí, Palackého náměstí a Hlavního vlakového nádraží. Na Praze 2 mohou muži bez přístřeší celoročně využívat noclehárnu organizace Naděje v ulici Na Slupi č. 12. Ta je otevřena od 19:00 do 7:00. Přes den lze využívat denní centrum Naděje v ulici U Bulhara č. 46. Denní centrum, které je určeno pro muže i pro ženy bez přístřeší, nabízí poskytování poradenství a pomoc potřebným, služby praktického a psychologického poradenství. Provoz nízkoprahového denního centra je komplexně zaměřuje na zdravotní, sociální, hmotnou, stravovací, ubytovací a duchovní pomoc lidem v nouzi.

5.3 Situační prevence

Jedná se o budování městského kamerového systému (dále jen MKS) a rozšiřování již stávajících systémů. Budování MKS je jednou z priorit hlavního města Prahy v oblasti situační prevence.

Dopad existence Městského kamerového systému hlavního města Prahy na zajištění veřejného pořádku a snížení, resp. objasnění kriminality je pravidelně čtvrtletně hodnocen Policií ČR – Krajským ředitelstvím policie hl. m. Prahy. Na základě tohoto hodnocení lze konstatovat, že¹⁴:

- významný přínos MKS hlavního města Prahy je zejména v oblasti prevence kriminality; již pouhá instalace kamer se odráží ve snížení nápadu trestné činnosti ve sledovaných lokalitách,
- v oblasti represe umožňuje MKS hlavního města Prahy obsáhnout velké území a operativně informovat příslušné složky Policie České republiky a Městské policie hlavního města Prahy, které mohou bezprostředně reagovat.

Dále je MKS hlavního města Prahy využíván pro monitorování míst s výskytem drogových překupníků, a tak se s jeho přispěním daří distributory omamných a psychotropních látek vytlačovat z problémových míst.

V současné době je na Praze 2 umístěno 41 kamer. Jedná se především o lokality s vyšším výskytem rizikových osob (Karlovo náměstí, nám. I. P. Pavlova, Tylovo náměstí a další). Rozšiřování MKS spadá do kompetence Magistrátu hlavního města Prahy. Jako další možnost pro rozšíření MKS se jeví jeho výstavba financovaná z rozpočtu městské části (takto již byla ošetřena oblast v ulici Bělehradská – Pod Zvonařkou a oblast mateřské školy v ulici Na Rybníčku). Lze také přesouvat již umístěné kamery na místo s vyšší prioritou, jako je např. sledování toku Botič při povodních v ulici Sekaninova či sledování veřejného pořádku v exponované lokalitě náplavka – Rašínovo nábřeží (umístění kamery na železniční most).

¹⁴ Portál hl. m. Prahy, popis městského kamerového systému.

Městská část Praha 2 usiluje o vybudování mobilního kamerového systému, který by se přesouval dle aktuálních potřeb do rizikových oblastí. Mělo by se jednat o dvě až tři mobilní kamery. Je patrné, že po instalaci MKS dojde k poklesu nápadu trestné činnosti a ta se přesouvá jinam. K tomuto je třeba vyčlenit nemalé finanční prostředky, jelikož náklady na montáž jedné kamery na sloup veřejného osvětlení činí od 40 do 160 tis. Kč. Do této částky nejsou zahrnuty další výdaje spojené s natažením optického kabelu do místa instalace a částka za měsíční platbu přenosu dat, která činí cca 16 tis. Kč měsíčně. Magistrát hlavního města Prahy v současné době zpracovává koncepci, ve které hlavní město bude rozděleno do sítě, tak aby bylo pokryto celé území. V současné době systém kamer vychází pouze z nápadu trestné činnosti nebo z výskytu rizikových objektů. Dle odhadu, je pokryto v současné době necelých 10 – 20 % území hl. m. Prahy.

Mapa kriminality

V uplynulých letech oddělení krizového řízení a bezpečnosti ve spolupráci s tajemníkem městské části Praha 2 iniciovalo vznik mapy kriminality. Do mapy území městské části Praha 2 jsou zanášena data týkající se trestné činnosti (loupeže, vloupání do bytů, vloupání do vozidel, krádeže vozidel, kapesní krádeže a další). Mapa je ve čtvrtletních intervalech obměňována a vzniká tak přehled o nápadu trestné činnosti v teritoriu městské části. Mapa kriminality slouží pro účely městské části, Policie ČR a Městské policie Praha 2. Vzniká tak jasný přehled o exponovaných místech městské části a je možné efektivněji plánovat preventivní opatření, pohyb policistů a umístování kamer.

Na základě mapy kriminality lze vytvořit mnoho efektivních projektů pro konkrétní cílovou oblast, vedoucích k zabezpečení veřejného pořádku. Z následné analýzy nápadu trestné činnosti lze odvodit podstatu problémů a přijmout opravná opatření, na kterých se může podílet i městská část.

Velkým přínosem je především již zmíněný cíleně koordinovaný a plánovaný pohyb policistů a strážníků v souladu s výstupy mapy kriminality. Zaměřování se na rizikové lokality, zvýšený pohyb policistů a strážníků v těchto oblastech, častější kontrola osob pohybujících se v těchto oblastech, spolupráce s místními podnikateli. Všechny tyto činnosti obecně vedou ke snižování páchání přestupků a trestné činnosti a ke zvyšování pocitu bezpečí rezidentů i návštěvníků míst, které jsou dle výstupů z mapy kriminality označeny jako exponované.

6. Cíle koncepce

Cílem koncepce je sladit postupy politiky prevence kriminality s aktivitami MČ Praha 2 v této oblasti.

6.1 Hlavní cíle

Prioritou je komplexní řešení prevence kriminality na území městské části, tvorba specificky zaměřených a vnitřně provázaných programů, projektů vedoucích k informačnímu propojení a integraci sociálních a krizových služeb. Plnění úkolů prevence kriminality je zaměřeno na zvyšování bezpečnosti a pocitu bezpečí obyvatel i návštěvníků městské části.

Při plnění cílů koncepce se MČ Praha 2 zaměří zejména na:

- Snižování výskytu delikventní činnosti u cílových skupin definovaných v tomto materiálu nebo na jejich ochranu.

- Zvýšení bezpečí na veřejných prostranstvích.
- Oslabování rizikových faktorů, které přispívají k výskytu delikventního jednání.
- Vytvoření efektivního a stálého systému sběru, předávání a poskytování informací v oblasti prevence kriminality a mezi všemi úrovněmi subjektů prevence kriminality.

Nedílnou součástí je pravidelné vyhodnocování a hodnocení efektivity realizovaných projektů, s cílem zaměřit se nejen na efektivní využívání finančních prostředků, ale důrazněji i na obsah a formu preventivních aktivit.

6.2 Specifické cíle

Při stanovování specifických cílů byly vodítkem priority „Koncepce prevence kriminality hl. m. Prahy na léta 2017 až 2021“.

6.2.1 Oblast primární prevence

- Realizace stávajících preventivních programů na ZŠ a SŠ (i nadále finančně podporovat komplexní programy primární prevence na školách a spolupodílet se na jejich realizaci).
- Realizace preventivních aktivit na ZŠ a SŠ v oblasti extremismu, (kyber)šikany, finanční gramotnosti.
- Podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže zejména prostřednictvím grantového systému MČ a také dalšími prostředky (spolupřádání akcí, zvýhodněné pronájmy, publicita apod.).
- Realizace preventivních aktivit určených pro děti ohrožené sociálním vyloučením.
- Podpora preventivních aktivit u seniorů (realizace preventivních přednášek – SENIOR AKADEMIE).
- Komunikace s veřejností (zabývat se jejími podněty a návrhy týkajícími se prevence kriminality, pokusit se více aktivně zapojit občany do řešení problematiky prevence kriminality).
- Posilování právního vědomí občanů městské části (prostřednictvím Novin Prahy 2, pořádání odborných seminářů ve spolupráci s Policií ČR či městskou policií).

6.2.2 Oblast sociální prevence

- Omezovat případy porušování ustanovení zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nahradil zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, omezovat kriminalitu páchanou pod vlivem alkoholu (při kontrolách se zaměřit zejména na porušování ustanovení o podávání alkoholu nezletilým, mladistvým a podnapilým osobám).
- Podpora sociální práce (pomoc při resocializaci, zabránění vzniku či prohloubení sociálního vyloučení, zmírnění rizika kriminální recidivy a pomoc při plnohodnotném začlenění do společnosti).
- Realizace sociálně integračních aktivit určených pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením.

6.2.3 Situační prevence

- Mapování situace v oblasti výskytu trestné činnosti – mapa kriminality. Sledování míst s výskytem trestné činnosti, drogových přestupků a dalších deliktů a jejich záznam do mapy kriminality. Za účelem plánování preventivních opatření, dále pak opatření znesnadňující páchaní trestné činnosti, budování a rozšiřování MKS.
- Podílet se ve spolupráci s PČR a MP na vytipování míst pro umístění techniky MKS na území MČ Praha 2.
- Dávat podněty k rozšiřování pokrytí rizikových míst MKS.
- Podporovat dostatečné pouliční osvětlení míst zatížených zvýšenou kriminalitou, nepřehledných míst, parků apod.
- Zajistit zvýšenou hlídkovou činnost ve vytipovaných rizikových oblastech v nejrizikovější době (MP). I nadále hledat řešení týkající se problému podstavu strážníků.